შიდა აუდიტის პროცედურა

> **მმართველობის დოკუმენტი — 2026 წლის გამოცემა.** ამ დოკუმენტში მმართველობის, ეთიკისა და ხარისხის სისტემის დებულებები ძალაშია. სადაც ნახსენებია "ინსპექტორები" ან "გამოკითხვები", მიმდინარე აკრედიტაციის მოდელი იყენებს **ოთხი დასახელებული როლი** (პასუხისმგებელი პირი, დირექტორი, კოორდინატორი, მონიტორი) და **კვარტალურ ციკლს**. ამ ტერმინოლოგიასთან შესაბამისი გადამუშავებული გამოცემა მზადდება.

შიდა მმართველობა და

შიდა აუდიტის პროცედურა

როგორ აუდიტირდება ASF საკუთარი ოპერაციები, განსხვავებით გარე მიმოხილვისა და მენეჯმენტის მიმოხილვისგან

ASF-INTAUDIT-001-v2 · გამოქვეყნებულია · 2026 წლის 12 სექტემბერი · 12 გვერდი

ეს არის სრული ტექსტი **შიდა აუდიტის პროცედურა** (ASF-INTAUDIT-001-v2). PDF არის კონტროლირებადი ვერსია; ეს გვერდი გამოქვეყნებულია წაკითხვის, ძიებისა და ციტირებისთვის. ASF-ის ნაწილი **დოკუმენტების ბიბლიოთეკა**.

წინასიტყვაობა

How ASF Develops and Revises Standards-ის მე-7.5 განყოფილება ავალდებულებს ASF-ს ISQua EEA-ს მიერ გარე მიმოხილვაზე. ეს რეალური, ღირებული შემოწმებაა — მაგრამ ის არ არის იგივე, რაც ASF-ის მიერ საკუთარი ოპერაციების შემოწმება საკუთარი ინიციატივით, საკუთარი გრაფიკით, სანამ გარე მიმომხილველი მოვა.

1. მიზანი და მოქმედების სფერო

1.1 რა აუდიტირდება

შიდა აუდიტის პროგრამა მოიცავს ყველა ძირითად ASF პროცესს, მათ შორის:

- სტანდარტების შემუშავება და გადასინჯვა (How ASF Develops and Revises Standards)
- ინსპექტორების სერტიფიცირება და მიმდინარე აქტუალურობა (ASF ინსპექტორის სასწავლო სტანდარტი)
- თავად აკრედიტაციის პროცესი (ASF აკრედიტაციის პროცესის სახელმძღვანელო)
- სენტინელური მოვლენების დამუშავება (ASF სენტინელური მოვლენების პოლიტიკა)
- საზოგადოებრივი საჩივრების დამუშავება (ASF საზოგადოებრივი საჩივრებისა და უკუკავშირის პოლიტიკა)
- საჯარო რეესტრის სიზუსტე (ASF საჯარო აკრედიტაციის რეესტრის პოლიტიკა)

1.2 რა არ არის ეს პროცედურა

ეს პროცედურა არ ცვლის გარე მიმოხილვას How ASF Develops and Revises Standards-ის მე-7.5 განყოფილების თანახმად და არ ცვლის ASF მენეჯმენტის მიმოხილვის პროცედურით რეგულირებულ პერიოდულ ხელმძღვანელობის მიმოხილვას. სამივე არსებობს, რადგან ისინი სხვადასხვა რამეს იჭერს: შიდა აუდიტი ამოწმებს, მიჰყვება თუ არა ASF-ის საკუთარ დეკლარირებულ პროცესებს; გარე მიმოხილვა ამოწმებს, ეთანხმება თუ არა დამოუკიდებელი ორგანო, რომ ASF-ის პროცესები საერთოდ არის ადეკვატური; მენეჯმენტის მიმოხილვა ამოწმებს, თვლის თუ არა ASF-ის ხელმძღვანელობა, რომ მთელი სისტემა მუშაობს და უმჯობესდება.

2. რატომ მუშაობს შიდა აუდიტი: რეალური მტკიცებულებები

ეს პროცედურა არ არის აგებული იმ დაშვებაზე, რომ შიდა აუდიტის ფუნქცია ღირს იმიტომ, რომ შესადარის ორგანიზაციებს ის აქვთ. შიდა აუდიტის ეფექტურობის რეალური კვლევები კონკრეტულ, შესაბამის მიგნებებს გვთავაზობს.

ძირითადმა კვლევამ აჩვენა, რომ ორგანიზაციები შიდა აუდიტის ფუნქციით მნიშვნელოვნად უფრო ხშირად აღმოაჩენენ თაღლითობასა და გადაცდომას, ვიდრე ორგანიზაციები მის გარეშე [3]. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია ამ პროცედურის სტრუქტურისთვის ის უფრო კონკრეტული დასკვნა, რომელიც იმავე კვლევებს აქვს: ორგანიზაციები, რომლებიც მთელ შიდა აუდიტის ფუნქციას მთლიანად გარე მხარეს ანდობენ, ნაკლებად აღმოაჩენენ თაღლითობას, ვიდრე ორგანიზაციები, რომლებიც ფუნქციის მინიმუმ ნაწილს თავად ინარჩუნებენ [3–4]. სწორედ ამიტომ განიხილავს ამ პროცედურის მე-4 განყოფილება გარე ჩართვას განსაზღვრულ გამონაკლისად — რომელიც გამოიყენება მხოლოდ მაშინ, როცა ASF-ის საკუთარი ხელმისაწვდომი დამოუკიდებელი აუდიტორები რეალურად არასაკმარისია — და არა სტანდარტულ საოპერაციო მოდელად.

სხვა, უფრო ახალი კვლევა საბანკო დაწესებულებებში აჩვენებს, რომ შესწავლილ რამდენიმე ფაქტორს — აუდიტორის კომპეტენციას, აუდიტის მეთოდოლოგიას, მენეჯმენტის მხარდაჭერასა და ორგანიზაციულ დამოუკიდებლობას — შორის დამოუკიდებლობას ჰქონდა ყველაზე ძლიერი სტატისტიკური კავშირი ეფექტურ თაღლითობის აღმოჩენასა და პრევენციასთან [5]. ეს არის კონკრეტული მტკიცებულება იმისა, რომ მე-4 განყოფილების აქცენტი აუდიტორის დამოუკიდებლობაზე არის ამ პროცედურის ცენტრალური სტრუქტურული მოთხოვნა და არა მხოლოდ ერთ-ერთი მრავალ მოსაზრებას შორის.

> *აუდიტის ფუნქცია, რომელიც არსებობს, მაგრამ სტრუქტურულად დამოკიდებულია — გარე გადაცემაზე, იმ ადამიანების კეთილგანწყობაზე, რომელთაც ის განიხილავს, ან სუსტ დამოუკიდებლობის კონტროლებზე — რეალური კვლევების მიხედვით არსებითად არ განსხვავდება აუდიტის ფუნქციის არქონისგან. ეს პროცედურა აგებულია იმისთვის, რომ ეს კონკრეტული წარუმატებლობის რეჟიმი აცილებული იყოს და არა მხოლოდ პროცედურის არქონა.*

3. აუდიტის პროგრამა და დაფარვის ციკლი

1.1 განყოფილებაში ჩამოთვლილი ყოველი ძირითადი პროცესი აუდიტირდება სულ ცოტა ერთხელ მოძრავი სამწლიანი ციკლის განმავლობაში, სტანდარტების გადასინჯვის ციკლთან შესაბამისად — ასე რომ, არც ერთი პროცესი არ გადის სამ წელზე მეტ ხანს სრული სტანდარტის გადასინჯვის, შიდა აუდიტის ან ორივეს გარეშე. პროცესი, რომელიც მაღალი რისკის ფუნქციას ასრულებს — განსაკუთრებით სენტინელური მოვლენების დამუშავება და საზოგადოებრივი საჩივრების დამუშავება — აუდიტირდება სულ ცოტა ერთხელ ყოველ თვრამეტ თვეში, რაც ასახავს ორივეში წარუმატებლობის უფრო დიდ შედეგს.

წლიური აუდიტის პროგრამა — რომელი პროცესები აუდიტირდება მომავალ წელს — განისაზღვრება საბჭოს მიერ და ქვეყნდება შიდა დონეზე წლის დაწყებამდე, და ის კორექტირდება, როცა კონკრეტული შეშფოთება (საჩივრებით, სენტინელური მოვლენებით ან წინა აუდიტის მიგნებით გამოვლენილი ნიმუში) ამას მოითხოვს.

4. აუდიტორის დამოუკიდებლობა

საბჭოს წევრი, რომელიც გადასინჯვის პანელს ხელმძღვანელობდა, არ აუდიტირებს იმავე სტანდარტის შემუშავების პროცესს; პირი, რომელმაც აუდიტის პერიოდში სენტინელური მოვლენის ანგარიშები განიხილა, არ აუდიტირებს იმ პერიოდის სენტინელური მოვლენების დამუშავებას.

იმ შემთხვევაში, თუ ASF-ის საკუთარი ზომა რეალურად ზღუდავს ხელმისაწვდომ დამოუკიდებელ აუდიტორებს კონკრეტული პროცესისთვის, ASF-მა შეიძლება ჩართოს გარე, კვალიფიციური პირი ამ კონკრეტული აუდიტის ჩასატარებლად, ASF გადაცემის პოლიტიკაში აღწერილი ზედამხედველობის კონტროლების შესაბამისად — როგორც განსაზღვრული გამონაკლისი, რომელიც გამართლებულია რეალური აუცილებლობით და 2-ე განყოფილებაში მოცემული რეალური კვლევის შედეგებთან შესაბამისად, რომ ეს მოწყობა გამონაკლისად უნდა დარჩეს და არა ნაგულისხმევ წესად იქცეს.

5. აუდიტის პროცესი

5.1 დაგეგმვა

აუდიტის დაწყებამდე დანიშნული აუდიტორი ადგენს კონკრეტულ მოთხოვნებს, რომელთა მიმართაც მოწმდება პროცესი — შესაბამის განყოფილებებს მმართველი ASF დოკუმენტიდან — და მტკიცებულებებს, რომლებიც იქნება განხილული: ჩანაწერები, გადაწყვეტილებები, მიმოწერა და, სადაც საჭიროა, ინტერვიუები იმ ადამიანებთან, ვინც პროცესს რეალურად მართავს.

5.2 აუდიტის ჩატარება

აუდიტორი განიხილავს აუდიტის პერიოდის რეალურ ჩანაწერებსა და გადაწყვეტილებებს პროცესის საკუთარ დეკლარირებულ მოთხოვნებთან მიმართებით — და არა აუდიტორის პირად წარმოდგენასთან საუკეთესო პრაქტიკის შესახებ და არა სტანდარტთან, რომელსაც პროცესი არასდროს უნდა დაეკმაყოფილებინა. როცა აუდიტორი ხედავს უფსკრულს დეკლარირებულ პროცესსა და რეალურ პრაქტიკას შორის, ეს დოკუმენტირდება როგორც მიგნება, მიუხედავად იმისა, გამოიწვია თუ არა უფსკრულმა აუდიტის პერიოდში რეალური ზიანი.

5.3 მიგნებების კლასიფიკაცია

- მნიშვნელოვანი შეუსაბამობა — მოთხოვნილი პროცესის მიყოლის სისტემური წარუმატებლობა, ან ერთი წარუმატებლობა სერიოზული ზიანის რეალური პოტენციალით
- მცირე შეუსაბამობა — მოთხოვნილი პროცესიდან იზოლირებული გადახრა სისტემური ნიმუშის მტკიცებულების გარეშე
- დაკვირვება — არა შეუსაბამობა, არამედ გაუმჯობესების რეალური შესაძლებლობა, რომელიც ღირს ჩაწერას

5.4 ანგარიში

აუდიტორის მიგნებები დოკუმენტირდება წერილობით აუდიტის ანგარიშში, რომელიც გადაეცემა საბჭოს და პროცესზე პასუხისმგებელ პირებს აუდიტის დასრულებიდან ოცდაათი დღის ვადაში.

6. შემდგომი მონიტორინგი და გამასწორებელი მოქმედება

ყოველი მნიშვნელოვანი და მცირე შეუსაბამობა, გამოვლენილი ამ პროცედურით, მუშავდება ASF შიდა შეუსაბამობისა და გამასწორებელი მოქმედების პროცედურით, რომელიც არეგულირებს ძირითადი მიზეზის გამოძიებას, გამასწორებელ მოქმედებასა და იმის გადამოწმებას, რომ შესწორებამ მართლა იმუშავა — ეს პროცედურა ამოიცნობს პრობლემას, ის კი აგვარებს მას, ასე რომ ორი ერთმანეთს მუშაობს და არა ერთმანეთის ფუნქციას იმეორებს.

დაკვირვება ფორმალურ გამასწორებელ მოქმედებას არ საჭიროებს, მაგრამ ის ითვალისწინება და განიხილება შემდეგ მენეჯმენტის მიმოხილვაზე ASF მენეჯმენტის მიმოხილვის პროცედურის შესაბამისად, რათა განმეორებადი დაკვირვებების ნიმუში რამდენიმე აუდიტში არ დარჩეს შეუმჩნეველი მხოლოდ იმიტომ, რომ არცერთი ცალკე არ გახდა შეუსაბამობა.

წყაროები

1. International Organization for Standardization. 2017.
2. საერთაშორისო სტანდარტიზაციის ორგანიზაცია. მე-6 გამოცემა. 2026.
3. Coram, P.; Ferguson, C.; Moroney, R. The Importance of Internal Audit in Fraud Detection. 2006.
4. Internal Audit Risk Assessment in the Function of Fraud Detection. 2008.
5. Assessing the Effectiveness of Internal Auditors in Fraud Detection and Prevention: A Study of Somali Deposit Money Banks. International Journal of Disclosure and Governance. 2026.

დანართი A — შიდა აუდიტის ანგარიშის შაბლონი

> *სრულდება დანიშნული აუდიტორის მიერ ამ პროცედურით ჩატარებული ყოველი შიდა აუდიტის დასრულებისას.*

აუდიტირებული პროცესი: _____

აუდიტის მოცული პერიოდი: _____

აუდიტორის სახელი: _____

☐ აუდიტორი ადასტურებს, რომ აუდიტის პერიოდში ამ პროცესის მართვაში არსებითად არ მონაწილეობდა (4 განყოფილება)

განხილული მტკიცებულებები

_____

დასკვნები

☐ შეუსაბამობა არ გამოვლენილა

☐ გამოვლენილია მცირე შეუსაბამობა (აღწერეთ ქვემოთ)

☐ გამოვლენილია მნიშვნელოვანი შეუსაბამობა (აღწერეთ ქვემოთ)

☐ დაფიქსირდა დაკვირვება (აღწერეთ ქვემოთ)

_____

_____

ანგარიშის თარიღი: _____

საბჭოს წარედგინა: _____

საძიებო სია

აუდიტორის დამოუკიდებლობა, 4

დაფარვის ციკლი (3 წელი), 3

მიგნებების კლასიფიკაცია, 5.3

მონიტორინგი, 6

თაღლითობის აღმოჩენა (რეალური მტკიცებულება), 2

მაღალი რისკის პროცესები (18-თვიანი ციკლი), 3

დამოუკიდებლობა, როგორც ძლიერი პროგნოზატორი, 2

გადაცემა (როგორც გამონაკლისი, არა ნაგულისხმევი), 2, 4

აუდიტი, რომელიც არასდროს არაფერს პოულობს, არ არის სრულყოფილი სისტემის მტკიცებულება — ის ჩვეულებრივ აუდიტის მტკიცებულებაა, რომელიც საკმარისად ფხიზლად არ იყურებოდა. რეალური კვლევა ამბობს, რომ აუდიტი, რომელიც რეალურად დამოუკიდებელი არ არის, არ არის ბევრად უკეთესი, ვიდრე აუდიტის არქონა.

დოკუმენტის პინგვინი

დოკუმენტის სათაური	ASF შიდა აუდიტის პროცედურა
დოკუმენტის ნომერი	ASF-INTAUDIT-001-v2
ვერსია / გამოცემა	ვერსია 2
სტატუსი	გამოქვეყნებულია
გამოქვეყნების თარიღი	2026 წლის 12 სექტემბერი
გამოქვეყნების ადგილი	პარიზი, საფრანგეთი
გამცემი ორგანო	ASF საერთაშორისო სტანდარტების საბჭო, Accréditation Sans Frontières
ორიგინალის ენა	ინგლისური
ძალაში შესვლის თარიღი	2026 წლის 12 სექტემბერი
შემდეგი დაგეგმილი მიმოხილვა	2029 წლის 12 სექტემბერი
ანაცვლებს	ვერსია 1

PDF-ის ჩამოტვირთვა ↓

ამ გვერდზე

წინასიტყვაობა

1. მიზანი და მოქმედების სფერო

1.1 რა აუდიტირდება

1.2 რა არ არის ეს პროცედურა

2. რატომ მუშაობს შიდა აუდიტი: რეალური მტკიცებულებები

3. აუდიტის პროგრამა და დაფარვის ციკლი

4. აუდიტორის დამოუკიდებლობა

5. აუდიტის პროცესი

5.1 დაგეგმვა

5.2 აუდიტის ჩატარება

5.3 მიგნებების კლასიფიკაცია

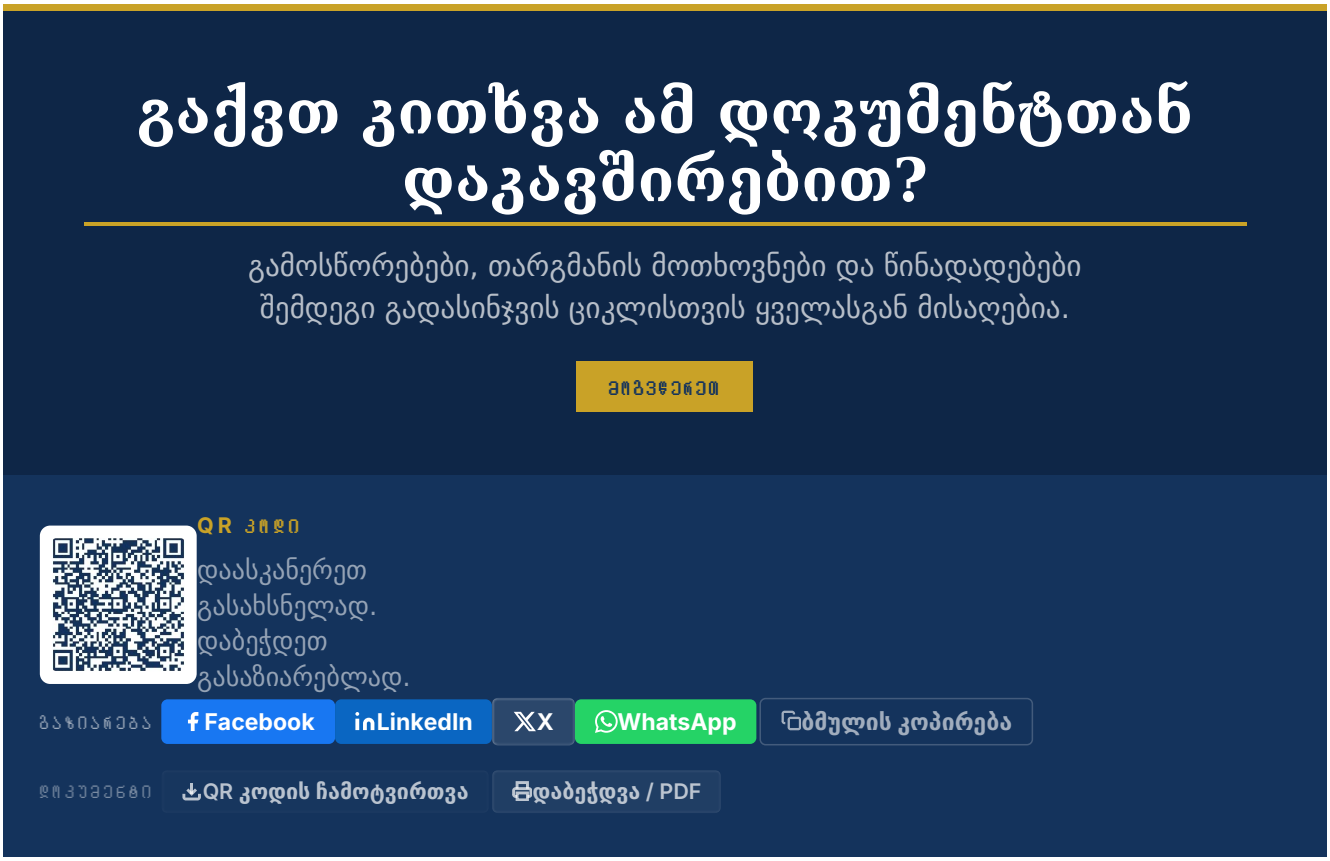
5.4 ანგარიში

6. შემდგომი მონიტორინგი და გამასწორებელი მოქმედება

წყაროები

დანართი A — შიდა აუდიტის ანგარიშის შაბლონი

საძიებო სია

გაქვთ კითხვა ამ დოკუმენტთან დაკავშირებით?
გამოსწორებები, თარგმანის მოთხოვნები და წინადადებები შემდეგი გადასინჯვის ციკლისთვის ყველასგან მისაღებია.
მიგვწერეთ
QR კოდი
დაასკანერეთ გასახსნელად. დაბეჭდეთ გასაზიარებლად.
გაზიარება
Facebook
inLinkedIn
X
WhatsApp
ბმულის კოპირება
დოკუმენტი
QR კოდის ჩამოტვირთვა
დაბეჭდვა / PDF